

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ – 410.019.04.2018

P/18/111

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/111 – Bezpieczeństwo przeciwpożarowe lasów państwowych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontroler	Karol Kośnik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/155/2018 z dnia 10.09.2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Policach ¹ , ul. Tanowska 4a, 72-010 Police.
Kierownik jednostki kontrolowanej	st. bryg. Marek Gendek Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Policach ² od 9.05.2015 r. (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Komenda w latach 2016-2018 (I półrocze)⁴ realizowała zadania w celu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpożarowego lasów państwowych Nadleśnictwa Trzebież i Nadleśnictwa Gryfino.

Komenda zrealizowała zadania ujęte w rocznych planach czynności kontrolno-rozpoznawczych⁵ dotyczące przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w lasach. Komendant prawidłowo gromadził wyniki przeprowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych. Komenda upowszechniała na swojej stronie internetowej informacje dotyczące przepisów przeciwpożarowych. Ponadto dwukrotnie przeprowadziła ćwiczenia w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Uwagi NIK dotyczyły nieujęcia w rocznych planach czynności kontrolno-rozpoznawczych lasów jednego nadleśnictwa położonego w obszarze działania Komendy⁶ oraz nieodnotowania w planach na 2017 r. i 2018 r. dat faktycznego wykonania czynności kontrolno-rozpoznawczych.

¹ Dalej: Komenda lub KP PSP.

² Dalej: Komendant.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Okres objęty kontrolą: lata 2016-2018 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) oraz okres wcześniejszy w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.

⁵ Dalej: roczne plany.

⁶ Obszar lasów państwowych Nadleśnictwa Gryfino, dla których nie opracowano rocznych planów czynności kontrolno-rozpoznawczych obejmował 5,03 km², a powierzchnia ogółem lasów położonych w obszarze działania KP PSP wynosiła 231,73 km².

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji zadań.

Według stanu na 30.06.2018 r. Komenda zatrudniała 48 osób, w tym jedną na samodzielnym stanowisku pracy ds. kontrolno-rozpoznawczych. Czynności kontrolno-rozpoznawcze poza ww. pracownikiem wykonywał również Zastępca Komendanta. Osoby te posiadały kwalifikacje wymagane⁷ w § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną⁸.

(dowód: akta kontroli str. 62, 64-65, 81-85)

W latach 2016-2018 (I półrocze) nadzorem Komendy objęte były dwa nadleśnictwa: Trzebież i Gryfino o łącznej powierzchni 254,52 km². Lasy zajmowały powierzchnię 231,73 km², co stanowiło 51,5% ogólnej powierzchni obszaru chronionego Komendy wynoszącego 450,00 km².

(dowód: akta kontroli str. 56, 61)

W okresie objętym kontrolą Komenda odnotowała ogółem 718 pożarów, z tego 306 w 2016 r., 212 w 2017 r. i 200 w 2018 r. (do 30.06.). Wszystkie odnotowane pożary lasów wystąpiły na terenie lasów państwowych, ich liczba wyniosła w sumie 34 (4,7% ogólnej liczby pożarów), w tym 13 w 2016 r. (6,1%), 6 w 2017 r. (2,8%) i 15 w 2018 r. (7,5%). Łączna powierzchnia lasów objętych pożarami wyniosła 1,4007 ha w 2015 r., a w kolejnych latach odpowiednio: 1,2187 ha, 0,0123 ha i 0,1697 ha.

(dowód: akta kontroli str. 61)

W badanym okresie wystąpiły trzy rodzaje pożarów lasów, tj. pożary: pokrywy gleby, poszycia leśnego i drzewostanu w wieku do 20 lat. Przyczynami powstania pożarów były podpalenia i pozostawione bez dozoru ogniska. Następstwem pożarów była konieczność nasadzenia nowego lasu.

(dowód: akta kontroli str. 58-59)

W sprawie ograniczeń i utrudnień w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach, Komendant wyjaśnił: *W ostatnich latach obserwujemy ograniczenia i utrudnienia (...) ze względu na zwiększającą się (...) ilość czynności kontrolno-rozpoznawczych (...) oraz ograniczenia kadrowe (...) (1 etat). (...) W powiecie polickim wskaźnik wielkości: 1 strażak na 1 000 mieszkańców „(...) wynosi (...) 0,6 i jest najniższy w (...) województwie (...). Ze względu na realizację kontroli priorytetowych, tj. na podstawie poleceń przełożonych, w ramach zgłoszonych skarg, informacji przekazanych od innych organów (...) oraz (...) wydania opinii (...), kontrole lasów (...) ograniczają się do głównych aspektów z zakresu ochrony przeciwpożarowej i nie ma możliwości sprawdzenia szczegółowo wszystkich warunków, np. wszystkich dojazdów pożarowych i pasów przeciwpożarowych na całych ich długościach, a jedynie wybrane losowo przez kontrolującego poszczególne odcinki. Powyższy stan rzeczy w znaczny sposób obciąża jednoosobowy pion kontrolno-rozpoznawczy, wskutek czego nie może w pełni realizować obowiązków z zakresu rozpoznawania zagrożeń i prewencji społecznej w godzinach urzędowania*

⁷ Osoba zatrudniona na samodzielnym stanowisku pracy ds. kontrolno-rozpoznawczych (ogniomistrz) posiadająca wyższe wykształcenie i kwalifikacje wymagane do wykonywania zawodu strażaka oraz uprawniające do zajmowania stanowisk służbowych przewidzianych dla szeregowych Państwowej Straży Pożarnej, ukończone szkolenia: uzupełniające strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej oraz z zakresu czynności kontrolno-rozpoznawczych prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną (15-18.05.2017 r.). Zastępca Komendanta: strażak (kapitan), zatrudniony w służbie stałej od 30.12.2006 r., wyższe wykształcenie (mgr inż. pożarnictwa, Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie), studia podyplomowe z zakresu zapobiegania pożarom i awariom.

⁸ Dz. U. z 2005 r. Nr 225, poz. 1934. Dalej: rozporządzenie w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych.

komendy. Wiele spraw (...) realizowanych jest poza godzinami pracy (...) w celu nie przekroczenia terminów określonych w przepisach. (...) w ubiegłym roku przeprowadzono 101 czynności kontrolno-rozpoznawczych, (...) skontrolowano 212 obiektów budowlanych, (...) wydano 34 decyzje administracyjne na usunięcie 200 nieprawidłowości oraz 44 stanowiska i opinie z zakresu ochrony przeciwpożarowej. (...) czynności kontrolno-rozpoznawcze są prowadzone w zakładach stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (...) na terenie są 4 (...), kontrole w niniejszych zakładach są czasochłonne (...). W przypadku, gdy w komendzie jest 1 osoba w pionie kontrolno-rozpoznawczym, powoduje to m.in. nawarstwianie się spraw (w tym kontroli), co może skutkować błędami podczas weryfikacji stanu faktycznego z przepisami i regulaminami. (...) na początku 2017 roku została wdrożona do realizacji „Metodyka (...)”, która w wielu przypadkach wymaga dwóch funkcjonariuszy do prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych (...) czynności trwają dłużej niż dotychczas (...) Kolejnym ograniczeniem był brak pojazdu w pełni umożliwiającego poruszanie się w terenie leśnym (...).

(dowód: akta kontroli str. 56-58)

Komenda w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 26 czerwca 2018 r. nie posiadała samochodu terenowego do prowadzenia działań kontrolno-rozpoznawczych⁹. Na obszarze Nadleśnictwa Trzebież do przeprowadzania tych czynności wykorzystywany był samochód terenowy Nadleśnictwa. W badanym okresie nie prowadzono czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach Nadleśnictwa Gryfino.

(dowód: akta kontroli str. 60)

Komendant wyjaśnił: *Brak pojazdu umożliwiającego poruszanie się w terenie leśnym jest znacznym ograniczeniem działań kontrolnych i wymusza posilkowanie się samochodem terenowym nadleśnictwa. Brak ten znacznie ogranicza możliwości operacyjne KP PSP w Policach ww. zakresie. (...) priorytetem pozyskania pojazdu był samochód do przewożenia ludzi (...) mikrobus, z uwagi na: konieczność przewożenia funkcjonariuszy na szkolenia do Ośrodka (...) w Bornym Sulimowie, dowóz ratowników oraz sprzętu pożarniczego podczas akcji długotrwałych (...) W związku z powyższym nie zabiegałem o pozyskanie środków na zakup pojazdu terenowego (...) Doraźnie w ramach pilnych oraz niezbędnych wyjazdów w teren leśny możemy skorzystać z pojazdu SLRChem (...), jest to samochód rozpoznania chemicznego, ale zabudowany na podwoziu terenowym. (...).*

Ponadto wyjaśnił: *(...) Samochód terenowy został przekazany przez Komendę Wojewódzką PSP w dniu 27.06.2018 r. Dotąd nie mieliśmy jeszcze okazji, aby sprawdzić przydatności samochodu w warunkach terenów leśnych podczas czynności kontrolno-rozpoznawczych. Auto było użytkowane przez Komendę Wojewódzką przez około 13 lat.*

(dowód: akta kontroli str. 60, 89-90, 99)

W okresie od początku 2016 r. do końca czerwca 2018 r. Komendant nie występował pisemnie do Zachodniopomorskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie¹⁰ o zwiększenie liczby etatów do wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych.

W sprawie prowadzonych działań w celu zwiększenia liczby etatów, Zastępca z up. Komendanta wyjaśnił: *Prowadzone były ustne rozmowy z Komendą Wojewódzką na ten temat. Naczelnikowi Wydziału Kontrolno-Rozpoznawczego zgłoszono nasze potrzeby odnośnie zwiększenia liczby etatów. Od trzech lat spełniony jest warunek wynikający z § 8 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ramowej organizacji komendy wojewódzkiej i powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej, w myśl którego liczba etatów komendy powiatowej może zostać zwiększona o 1 etat na każde pełne*

⁹ Posiadała jeden samochód operacyjny i jeden rozpoznawczo-ratowniczy.

¹⁰ Dalej: Komendant Wojewódzki.

25 tysięcy powyżej 50 tysięcy stałych mieszkańców na obszarze działania komendy. W powiecie Police liczba ludności przekroczyła 75 tys. W latach 2017/2018 było 5 nowych etatów do czynności kontrolno-rozpoznawczych na województwo. Wszystkie zostały przydzielone do komend powiatowych w pasie nadmorskim, gdzie jest najwięcej hoteli i pensjonatów. Projekt wniosku w sprawie zwiększenia liczby etatów (...) został przeze mnie opracowany przed rozpoczęciem niniejszej kontroli NIK. Obecnie projekt wniosku jest oceniany przez Komendanta Powiatowego. Po zatwierdzeniu przez Komendanta, wniosek zostanie wysłany do Komendy Wojewódzkiej.(...)

(dowód: akta kontroli str. 99-103)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Komenda organizacyjnie była przygotowana do realizacji zadań związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów państwowych.

2. Czynności kontrolno-rozpoznawcze.

Komendant sporządził roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2016, 2017 i 2018 zachowując termin określony w § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych, tj. do końca roku poprzedzającego rok objęty planem¹¹. W związku z nakazem Zastępcy Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej¹² z 3.03.2017 r. Komendant zastąpił, opracowany wcześniej plan roczny na 2017 r., nowym planem wg wzoru określonego w załączniku nr 6 do Metodyki prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu rozpoznawanie zagrożeń pożarowych oraz realizację nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych¹³.

(dowód: akta kontroli str. 3-6, 30-53)

Roczne plany na lata 2016-2018 Komendant sporządził według zasad określonych w § 2 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych. Plany te na lata 2017 i 2018 sporządzone na podstawie wzoru określonego w ww. załączniku nr 6 Metodyki nie zawierały daty faktycznego wykonania czynności kontrolno-rozpoznawczych.

(dowód: akta kontroli str. 9, 22-23, 30-53)

W badanym okresie zaplanowano do przeprowadzenia corocznie po dwie czynności kontrolno-rozpoznawcze dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów Nadleśnictwa Trzebież. Komenda zrealizowała w latach 2016-2018 (I półrocze) pięć planowych czynności kontrolno-rozpoznawczych¹⁴, dwie kontrole na obszarach przyległych do lasów państwowych oraz trzy kontrole sprawdzające sposób wykonania nakazów zawartych w wydanych decyzjach. Wszystkie nakazy dotyczące lasów państwowych zostały zrealizowane. W badanym okresie Komenda nie wykonywała czynności kontrolno-rozpoznawczych w lasach Nadleśnictwa Gryfino oraz nie wykonywała innych kontroli dotyczących lasów Nadleśnictwa Trzebież.

(dowód: akta kontroli str. 61)

Po wykonaniu czynności kontrolno-rozpoznawczych¹⁵ w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego lasów, Komendant wydał 14.07.2016 r. dwie decyzje administracyjne na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o z dnia 24 sierpnia 1991 r.

¹¹ Daty sporządzenia rocznych planów: 31.12.2015 r. na 2016 r., 30.12.2016 r. na 2017 r. i 29.12.2017 r. na 2018 r.

¹² W piśmie z 8.02.2017 r. – wpływ do Komendy 2.03.2017 r. wraz z pismem Zachodniopomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z 1.03.2017 r.

¹³ Zatwierdzonej 19.01.2017 r. przez Komendanta Głównego PSP. Dalej: Metodyka.

¹⁴ Po dwie w 2016 i 2017 r. i jedną w I półroczu 2018 r.

¹⁵ 2.06.2016 r. w obrębie Nowe Warpno 3 i 3.06.2016 r. w obrębie Trzemeszynie.

o Państwowej Straży Pożarnej¹⁶. Decyzje zawierały nakaz usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości¹⁷ w terminie do 15.10.2016 r. W jednym postępowaniu administracyjnym Komendant wydał dwa upomnienia¹⁸ na podstawie przepisów art. 3 § 1 i art. 15 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁹. Komenda monitorowała stan realizacji decyzji oraz przeprowadziła sprawdzające czynności kontrolno-rozpoznawcze, w trakcie których stwierdziła wykonanie nakazów.²⁰

Postępowania administracyjne prowadzone były zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²¹ oraz „Zasadami prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach związanych z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych” zatwierdzonymi przez Komendanta Głównego PSP w dniu 18.12.2017 r.

Komenda nie nakładała grzywien w drodze mandatu karnego, o których mowa w art. 23 ust. 6 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. Nie wystąpiły przypadki umorzenia postępowania administracyjnego.

Protokoły z czynności kontrolno-rozpoznawczych²² sporządzono zgodnie z wymogami § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych oraz na wzorach protokołów określonych w Metodycie.

(dowód: akta kontroli str. 77-80, 94-97)

Do prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych Komendant upoważniał strażaków zatrudnionych w Komendzie²³, którzy posiadali odpowiednie kwalifikacje, co opisano w pkt 1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 77-80)

W badanym okresie wyniki czynności kontrolno-rozpoznawczych opracowywano i gromadzono w sposób zgodny z wymogami określonymi w § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych, tj. w postaci wyników kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, wyników kontroli działań zapobiegających poważnym awariom przemysłowym oraz sporządzonego przed okresem objętym kontrolą katalogu zagrożeń. Zestawienia wyników kontroli przekazano²⁴ Zachodniopomorskiemu Komendantowi Wojewódzkiemu PSP w terminach²⁵ określonych w § 14 ust. 1 ww. rozporządzenia. W okresie badanym Komenda nie przekazywała katalogu zagrożeń²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 107-110)

Zastępca Komendanta wyjaśnił: *W okresie 2016 r. - I połowa 2018 r. Komenda (...) nie przekazywała do Komendy Wojewódzkiej żadnych zmian do katalogu zagrożeń. Katalog został wysłany wcześniej, przed tym okresem. Za okres I połowy 2018 r. (...) przekazała zmiany w dniu 4.07.2018 r., zgodnie z paragrafem 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych. (...).*

(dowód: akta kontroli str. 111)

¹⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1313, ze zm. Dalej: ustawa o Państwowej Straży Pożarnej.

¹⁷ Nakazy zobowiązywały właścicieli działek m.in. do odsunięcia suchych i ściętych drzew i krzewów od skraju lasu oraz do podziału składowisk takich materiałów na mniejsze części oraz zabezpieczenie ich pasami ochronnymi.

¹⁸ 6.12.2016 r. i 4.05.2017 r.

¹⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1314 ze zm.

²⁰ Odpowiednio: 29.11.2016 r., 6.12.2016 r. i 10.08.2017 r.

²¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.

²² W okresie badanym sporządzono 10 protokołów z zakresu zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

²³ Zastępca Komendanta i ogniomistrz na samodzielnym stanowisku pracy ds. kontrolno-rozpoznawczych.

²⁴ W formie wydruku papierowego i pocztą elektroniczną.

²⁵ 14.07.2016 r. za I półrocze 2016 r., 17.01.2017 r. – II półrocze 2016 r., 19.07.2017 r. – I półrocze 2017 r. i 8.01.2018 r. – II półrocze 2017 r.

²⁶ Zachodniopomorska Komenda Wojewódzka PSP w Szczecinie w piśmie znak WZ.5517.6.2015 r. z 27 maja 2015 r. zwróciła się o przesłanie wyłącznie informacji o zmianach w katalogu zagrożeń. KP PSP przy piśmie znak PZ.5516.2.2018 z 4 lipca 2018 r. przesłała tabele zmian o zagrożeniu powodzią miejscowości, gdyż zmian w zagrożeniu pożarowym lasów nie było.

Ustalono
nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1. W rocznym planie czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2017 r. (wersja uaktualniona) i w planie na 2018 r. nie odnotowano daty faktycznego wykonania czynności. Zgodnie z objaśnieniami załącznika nr 6 do Metodyki, należało wpisać datę podpisania protokołu, a w przypadku niewykonania czynności – wpisać „nie wykonano” i wskazać przyczynę niewykonania.

(dowód: akta kontroli str. 23, 41-49)

Komendant wyjaśnił: *Sposób planowania czynności kontrolno-rozpoznawczych określono w § 2 rozporządzenia (...) w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych (...) Powyższy przepis (...) precyzuje wymaganą zawartość planu czynności kontrolno-rozpoznawczych (...) Wzór planu (...) został wprowadzony do stosowania pismem znak WZ.0754.13.2017 z dnia 1 marca 2017 r. w dokumencie pn. „Metodyka (...)” Powyższy dokument służy osobom zatrudnionym w komendach powiatowych (...), prowadzącym czynności kontrolno-rozpoznawcze z zakresu ochrony przeciwpożarowej jako poradnik. Powyższa Metodyka wykracza poza zakres objęty zapisami prawa, zarówno, co do zawartości merytorycznej jak i stopnia uszczegółowienia. Wyniki oraz datę realizacji czynności kontrolno-rozpoznawczych umieszcza się w rozliczeniach poszczególnych kwartalnych planów pracy tworzonych po każdym zakończonym kwartale.*

(dowód: akta kontroli str. 76)

Zgodnie z poleceniem Komendanta Głównego PSP²⁷, Komendant Wojewódzki przy piśmie z 1 marca 2017 r. przekazał ww. Metodykę i nakazał wdrożenie jej w trybie pilnym, a istniejące roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na rok 2017 zastąpić planami opracowanymi wg wzoru określonego w załączniku nr 6 Metodyki. Jednym z wymogów określonych w Metodyce było wpisanie w planie daty protokołu w przypadku wykonania tych czynności. Brak tych danych mógł utrudniać sprawowanie nadzoru przez jednostkę PSP wyższego szczebla.

(dowód: akta kontroli str. 3-5, 30-53)

2. W rocznych planach na lata 2016-2018 nie przewidziano wykonania czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych Nadleśnictwa Gryfino.

(dowód: akta kontroli str. 30-49)

Komendant wyjaśnił: *Roczny plan (...) sporządza się na podstawie m.in. analizy stanu bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej terenów leśnych. (...) analiza nie wykazała potrzeby przeprowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych Nadleśnictwa Gryfino w obszarze powiatu polickiego. Obszar leśny Nadleśnictwa Gryfino na terenie powiatu polickiego to grunty leśne sklasyfikowane, jako średnie zagrożenie (II kategoria zagrożenia pożarowego lasu) i mają łączną powierzchnię jedynie 503,1 ha. (...) położone są głównie na terenach podmokłych, bagnistych i nieurbanizowanych. (...) podzielone są na kompleksy, z których największy ma powierzchnię 250 ha. W przypadku powierzchni lasu dopiero powyżej 300 ha jest wprowadzona znaczna ilość istotnych wymagań z zakresu ochrony przeciwpożarowej do spełnienia, które zostały określone w § 39 ust. 2 i 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz. 719) i § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego*

²⁷ W piśmie Zastępcy Komendanta Głównego PSP (znak: BZ-II-0754/7-1/17) z 8.02.2017 r. do Komendantów Wojewódzkich PSP i Komendantów Szkół PSP, zapisano: (...) przekazuję Panom Komendantom treść Metodyki na płytach CD, celem jej wdrożenia w trybie pilnym w podległych jednostkach organizacyjnych. Zaznaczam, że Metodyka jest przeznaczona wyłącznie do użytku służbowego (działalności kontrolno-rozpoznawczej, szkoleniowej i dydaktycznej) (...) Istniejące roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na rok 2017 należy zastąpić planami wg wzoru, określonego w załączniku nr 6 Metodyki (...).

lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) (...) Ponadto na obszarach leśnych Nadleśnictwa Gryfino w obrębie powiatu polickiego zgodnie z Systemem Wspomagania Decyzji – Państwowej Straży Pożarnej (SWD-PSP) od 2010 roku nie było ani jednego pożaru.

(dowód: akta kontroli str. 75-76)

Nieujęcie obszarów leśnych Nadleśnictwa Gryfino w trzech kolejnych rocznych planach może skutkować brakiem dostatecznego rozpoznania zagrożeń pożarowych i brakiem nadzoru nad zabezpieczeniem przeciwpożarowym lasów państwowych na terenie ww. nadleśnictwa.

Ocena częściowa

Komenda opracowała i zrealizowała roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2016 - 2018 oraz rzetelnie dokumentowała wykonane czynności. Uwagi dotyczyły nieuwjęcia w rocznych planach czynności kontrolno-rozpoznawczych lasów jednego z dwóch nadleśnictw położonych w obszarze działania Komendy oraz nieodnotowania w planach na 2017 r. i 2018 r. dat faktycznego wykonania czynności kontrolno-rozpoznawczych.

3. Inne formy działania Komendy w zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych w lasach.

W badanym okresie Komenda czterokrotnie uzgadniała „Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu” z Nadleśnictwem Trzebież²⁸ i trzykrotnie z Nadleśnictwem Gryfino²⁹. W 2016 r. w siedzibie obu nadleśnictw³⁰ przedstawiciele KP PSP uczestniczyli w omawianiu „Planu urzędzenia Lasu na lata 2017-2026” w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej. 5.12.2016 r. Komenda uzgadniała lokalizację i zakres projektu budowlanego punktu czerpania wody spełniającego zadania Strategicznego Punktu Czerpania Wody.

(dowód: akta kontroli str. 68)

W okresie objętym kontrolą Komenda upowszechniała przepisy przeciwpożarowe na swojej stronie internetowej. W 2016 r. na podstronie „Bezpieczeństwo zależy od Ciebie – pożary lasów” informowała o zasadach bezpieczeństwa w lasach i w ich pobliżu oraz udostępniała mapy terenów leśnych objętych zakazami wstępu i obszarów zagrożenia pożarowego³¹. W 2018 r. informacje na temat zagrożenia pożarowego oraz aktualnej sytuacji na terenach leśnych, związane z panującymi wysokimi temperaturami powietrza i z małymi opadami atmosferycznymi, KP PSP zamieszczała wiosną i latem³².

Od 2016 r. strażacy prowadzili zajęcia dla dzieci³³ w trakcie których poruszali zagadnienia dotyczące palenia ognisk w lesie i wypalania traw. Przeprowadzili łącznie 42 zajęcia w 2016 r. i 35 w 2017 r., w których wzięło udział odpowiednio: 793 i 634 dzieci. Ponadto Komenda była współorganizatorem corocznego Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom”.

(dowód: akta kontroli str. 58, 68-69)

W badanym okresie Komenda dwukrotnie przeprowadziła ćwiczenia w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów w dniach:

- 8.04.2017 r. w Myśliborzu Wielkim z udziałem jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z gmin: Dobra, Nowe Warpno i Police. W ramach ćwiczeń doskonalono m.in. umiejętność: zasilania przenośnego zbiornika na wodę, obsługi przyczepy

²⁸ 2.02.2016 r., 27.02.2017 r., 2.03.2017 r. i 7.03.2018 r.

²⁹ 2.06.2016 r., 10.03.2017 r. i 9.03.2018 r.

³⁰ 29.09. Nadleśnictwa Trzebież i 25.10. Nadleśnictwa Gryfino.

³¹ www.straz.police.pl/bezpieczenstwo-zalezy-od-ciebie-pozary-lasow.

³² www.facebook.com/straz.police.

³³ W sali edukacyjnej „Ognik” uruchomionej w 2016 r. w budynku Komendy.

pompowej i wężowej na strategicznym stanowisku czerpania wody oraz poszukiwania (z wykorzystaniem psów ratowniczych) strażaka zaginionego podczas akcji gaśniczej,

- 14.05.2018 r. na terenach leśnych w okolicy Jeziora Piaski³⁴. Przeprowadzono manewry „GOLF LAS-18”, w których wzięli udział pracownicy KP PSP i Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie, zastępy Ochotniczych Straży Pożarnych z: Tanowa, Dobrej i Brzózek oraz przedstawiciele Nadleśnictwa Trzebież. Celem ćwiczeń była koordynacja działań zastępów straży pożarnej podczas pożarów lasów, w tym budowa magistrali wodnych.

W trakcie ww. ćwiczeń wszystkie uczestniczące w nich zastępy strażackie, zostały skierowane do gaszenia rzeczywistego pożaru lasu³⁵. Natychmiastowa reakcja umożliwiła szybkie opanowanie rozprzestrzeniania się ognia.

(dowód: akta kontroli str. 69-70)

Na działkach przyległych do terenów leśnych³⁶, Komenda stwierdziła następujące nieprawidłowości stanowiące zagrożenie pożarowe lasu:

- 2.06.2016 r. na działkach nr 530/1 i 530/2 obwód Nowe Warpno 3: składowisko materiałów palnych o pow. ok. 2,5 ha graniczące z oddziałem leśnym nr 23, składające się z wysuszonych drzew sosnowych z gałęziami; odległość od skraju składowanych materiałów do krawędzi jezdni drogi publicznej (DW nr 114) wynosiła 5-20 metrów; składowisko nie posiadało pasa ochronnego i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntowej oczyszczonej; średnia wysokość składowiska wynosiła około 1,5 m, krawędź materiałów palnych znajdowała się w odległości 8 m od granicy działki leśnej 23/3 obwód Nowe Warpno 3;
- 3.06.2016 r. na działce nr 145 obwód Trzuszczyn: trzy składowiska o powierzchni: 0,3 ha, 0,4 ha i 0,53 ha; składowiska 1 i 2 składały się z rozdrobnionych gałęzi ściętych drzew i krzewów o średniej wysokości ok. 2,5 m; składowisko 3 składało się ze skoszonej wyschniętej trawy zmieszanej z ziemią (kompost); skraj składowiska znajdował się w odległości 10-20 m od granicy sąsiedniej działki leśnej nr 715/5 obwód Trzuszczyn; składowiska nie były oborane pasem ochronnym, o szerokości co najmniej 2 m, do warstwy mineralnej lub gruntowej.

W obu ww. przypadkach Komenda wszczęła postępowania administracyjne zakończone usunięciem stwierdzonych zagrożeń pożarowych, co opisano w pkt 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 70-71, 77-80)

W badanym okresie Komenda nie przeprowadzała odrębnych kontroli w zakresie przejezdności dróg gminnych i powiatowych w kompleksach leśnych.

(dowód: akta kontroli str. 77-80)

Komendant wyjaśnił: *W związku z faktem, że teren leśny Nadleśnictwa Trzebież obejmuje (...) znaczną część chronionego przez Komendę obszaru, każdorazowo podczas prowadzonych czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych (...) dokonuje się sprawdzenia wykonania pasów przeciwpożarowych typu A, wzdłuż wszystkich utwardzonych dróg publicznych, tj. dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Sprawdzenie obejmuje losowo wyznaczony przez kontrolującego odcinek drogi (...).*

(dowód: akta kontroli str. 105-106)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³⁴ Nadleśnictwo Trzebież.

³⁵ W okolicy miejscowości Dobieszczyn (14.05.208 r.).

³⁶ Grunty o oznaczeniu geodezyjnym innym niż „Ls”.

Komenda w badanym okresie przeprowadzała wszystkie zaplanowane czynności kontrolno-rozpoznawcze ujęte w planach rocznych. Skutecznie egzekwowała usunięcie stwierdzonych zagrożeń pożarowych, przeprowadzała ćwiczenia z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego, współpracowała z nadleśnictwami oraz upowszechniała przepisy przeciwpożarowe.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁷ odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 26 października 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Karol Kośnik
specjalista kontroli państwowej

.....

.....

³⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.